

2. Ymmärrettävä ja ikätasoinen tieto

Varmista, että lapsi tai nuori saa omaa ikätasoaan vastaavaa ja ymmärrettävää tietoa vanhemman mielenterveysongelmasta, sillä

- **on vahvaa näyttöä, että lasten ymmärrys vanhemman mielenterveysongelmasta vaihtelee. (A)**

Lasten ymmärrys vanhemman mielenterveysongelmasta vaihteli. Ymmärryksen taso riippui muun muassa lapsen kehitysvaiheesta, perheen käytännöistä kertoa lapsille vanhemman mielenterveysongelmasta sekä lasten omasta halusta etsiä tietoa vanhempiensa mielenterveydestä. Ymmärrystä heikensi tarjolla olevan tiedon vähäisyys. Rajallinen tieto vanhempien mielenterveyden ongelmasta sai aikaan sen, etteivät lapset tieneet, kuinka reagoida vanhempien käytökseen, mikä lisäsi negatiivisia tunteita kuten turhautumista ja ahdistusta.

Laadullisten tutkimusten järjestelmällisessä katsauksessa¹ (n = 8 tutkimusta, N = 91 tutkittavaa) tarkasteltiin lasten kokemuksia oman vanhemman mielenterveyden häiriöistä. Tutkimukseen osallistuneet lapset olivat 5–18-vuotiaita (tyttöjä 55 %, n = 50). Katsaukseen valittujen tutkimusten aineistot oli kerätty haastatteluilla (n = 8 tutkimuksessa) sekä havainnoimalla (n = 1 tutkimuksessa). Katsauksen aineisto analysoitiin temaattisella sisällönanalyysillä. Katsaukseen valitut tutkimukset oli tehty Kanadassa (n = 3), Iso-Britanniassa (n = 2), Ruotsissa (n = 1), Yhdysvalloissa (n = 1) ja Belgiassa (n = 1) sekä julkaistu vuosina 1997–2013.

Tutkimuksen menetelmällinen laatu: JBI 10/10, kriteeri 9 N/A

Sovellettavuus suosituksessa: Hyvä

Lapsilla ja nuorilla oli kyvyttömyyttä hahmottaa perheen tilannetta. He eivät ymmärtäneet vanhemman mielenterveys- ja/tai päihdeongelmaa, mikä saattoi haitata heidän arkensa sujuvuutta sekä aiheuttaa heille huolta ja häpeän tunnetta. Heillä oli tarve saada tietoa sairaudesta.

Laadullisten tutkimusten järjestelmällisessä katsauksessa ja metasynthesissä² (n = 14 tutkimusta) tarkasteltiin lapsen kokemuksia vanhemman vakavasta mielenterveyden sairaudesta. Tutkimukseen osallistuneet olivat aikuisia (ikä ≥18), jotka ovat lapsena eläneet vakavasti psyykkisesti sairaan vanhemman perheessä. Aineisto analysoitiin tulkinallisella metasynthesillä. Katsaukseen valitut tutkimukset oli tehty Australiassa (n = 5), Yhdysvalloissa (n = 4), Uudessa-Seelannissa (n = 1), Etelä-Afrikassa (n = 1), Belgiassa (n = 1), Saksassa (n = 1) ja Ruotsissa (n = 1) sekä julkaisu vuosina 2001–2016.

Tutkimuksen menetelmällinen laatu: JBI 9/10, puute kriteerissä 6

Sovellettavuus suosituksessa: Hyvä

Kommentti: Tulos perustuu seitsemään tutkimukseen. Katsauksessa oli kolme samojen kirjoittajien artikkelia, joissa oli mahdollisesti käytetty samaa aineistoa (Murphy et al.), jolloin katsauksessa on 26 osallistujaa vähemmän.

Lähteet

1. Yamamoto R, Keogh B. Children's experiences of living with a parent with mental illness: A systematic review of qualitative studies using thematic analysis. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing* 2018; 25: 131-141. DOI: 10.1111/jpm.12415.
2. Källquist A, Salzmänn-Erikson M. Experiences of having a parent with serious mental illness: An interpretive meta-synthesis of qualitative literature. *Journal of Child and Family Studies* 2019; 28: 2056-2068. DOI: 10.1007/s10826-019-01438-0.